

zeer nodig en vooral ook een hoog moreel. Jegens zijn medegevangenen diende de kampoudste vertrouwen in de Geallieerde overwinning uit te stralen – een vertrouwen dat hij zorgvuldig moest verbergen als hij met de Japanners en Koreanen in contact kwam.

Moeilijk was zijn functie ook doordat hij in voorkomende gevallen straffen moest uitdelen. De krijgsgevangenen waren militairen en er werd van hen gevergd dat zij de normale militaire discipline in acht namen. Gebeurde dat niet of kwam het tot andere misdragingen (diefstal ten nadele van medegevangenen bijvoorbeeld), dan moesten de betrokkenen gestraft worden. Er waren kampoudsten die zonder overleg met anderen die straffen bepaalden – anderen die eerst, en zeker in gecompliceerde gevallen, ervaren juristen raadpleegden. De meesten (er zijn uitzonderingen) onthielden zich van het opleggen van lichaamsstraffen en beperkten zich er toe, de overtreders extra-werk te geven of hun bepaalde voorrechten te onthouden; het gebeurde ook wel, bijvoorbeeld in het geval van diefstal van levensmiddelen, dat de naam van de dief en zijn straf bij kamporder werden bekendgemaakt. Vertrouwd werd dat zulks een preventieve werking zou hebben. Dat bleek niet steeds het geval te zijn. Er gingen van de krijgsgevangenschap-zelf, van de grilligheid der Japanners en vooral ook van de honger impulsen uit die eerder de anarchie dan de normale discipline bevorderden. Het bleek moeilijk, die laatste te handhaven. Luitenant-kolonel A. Doup die op Java in '42-'43 successievelijk kampoudste was in twee krijgsgevangenenkampen in Bandoeng en in '44 in de als krijgsgevangenenkamp voor officieren fungerende Struiswijk-gevangenis te Batavia, schreef kort na het einde van de oorlog in zijn rapport:

*'As to the military attitude of the prisoners-of-war in general . . . I cannot be enthusiastic. Many had an inclination (even professional officers) to execute commands properly when given by a Jap and not when given by their own commander, for fear of a beating. In many respects the younger ones gave a better example. In general the head-officers kept apart from the subaltern officers, only a single one volunteered for fatigue, many of them were too stiff in their ideas.'*¹

Doup gaf van dit alles een kenmerkend voorbeeld. In de Struiswijk-gevangenis diende een nieuw hoofd van de tuinploeg benoemd te worden: een ploeg die, in de openlucht werkend, door de Koreanen bij uitstek werd opgejaagd. Hij vroeg of een van de beroepskapiteins bereid

¹ A. Doup: 'Report' (1 okt. 1945), p. 15-16 (IC, 1054).